



Librettó zene nélkül

Rossini és Donizetti zseniális zeneszerzők voltak, ezért megengedhették maguknak, hogy más lehetőség híján csapnivaló librettóból írjanak vígoperát. Kolozsvári Grandpierre Emil tévéjátéka, a *Trónörökös* tulajdonképpen azt igazolja, hogy manapság a tévé egy Rossini vagy egy Donizetti ügyességével rendelkezik, a lehetőségeinek nincs határa, mert a rendezői és a színészei segítségével akár egy viccből is főműsort csinál. A *Trónörökös* meseje a következő: a Zord Atya végrendeletében azzal a feltétellel hagy-

ja a birtokát Málé Uraság nevű fiára, hogy egy éven belül feleségre és gyermekre tesz szert. Málé Uraságnak fő a feje az örökség miatt, mert nem szereti a nőket. Hogy miért? Csak. Ez egy prae-freudista korban játszódó történet. Málé Uraság szerencséjére a tévéjáték második felidejében megjelenik a Furfangos Borbély, és némi szortírozás után feleségül adja az ifjúhoz Ledér Kislány nevű gyermekét. A végén az Anyakönyvvezetőt látjuk, majd az újdonsült házaspárt a nászágyon, ahol is Málé Uraság

boldogan értesül arról, hogy Málé Uraságné, szül. Ledér Kislány személyében nemcsak egyszerű feleséget kapott, hanem komplett családanycát, aki már három hónappal a házasság előtt hathatós intézkedéseket tett a végrendelet 2. sz. pontjának teljesítése érdekében. Így hát Málé Uraság testestől-lelkestől átadhatja magát kedvenc sportjának: a dominózásnak. Ez nem vicc. Vagyis nem ez a vicc. A fiatal párválóban dominózik az utolsó jelenetben.

Ennél többről nincs szó a tévéjátékban. És az sem igaz, hogy Don Basilio, Belcore őrmester vagy Dulcamara, a csodadoktor is benne lenne. Egri István, a *Trónörökös* rendezője ennek ellenére észrevette, hogy az egyetlen járható út az, ha a képtelenül egyszerű történetet visszafordítja azzá, ami volt: commedia del'arte bohózat. A színészek ebben a rendezésben pantomimjelennetekkel vagy rikácsolással próbálták feledtetni a cselekmény és a szöveg hiányát.

Schütz Ilia, Komlós Juci,
Agárdy Gábor



Tahi Tóth Lászlónak,
Agárdy Gábornak,
Schütz Ilának és Halász
Juditnak ez után a tévé-
játék után valószínűleg
a távbeszélő-névsor el-
játszása sem jelentene
gondot.

Már hosszabb ideje
bűntudat kínoz. Egyszer
azt mondta valaki, csak
úgy mellesleg, hogy én
„megszurkálom a tévét”.
Úgy mondta, mintha fel-
tétélezné, hogy szorako-
zásból csinálom. Az
igazság az, hogy miután
elolvastam a műsorújsá-
got, úgy ülök le a tévé
elé, hogy na most végre
írok valami egészen
gyönyörűt a műsorról.
Aztán megnézem a mű-
sort és valahogy nem
tudok olyan gyönyörűt
írni. Ez az egész, ami
velem történik, ez visz-
szaélés az én legneme-
sebb szándékaimmal.
Ezt a tévések (és a szer-
kesztőség) direkt csi-
nálja velem. A tévések
időnként megszurkálnak
engem minden elfogad-
ható ok nélkül. Mint a
leghatékonyabb tömeg-
kommunikációs eszkö-
zünk előfizetője, tiltako-
zom. Én a legrosszabb
műsört is hárommillio-
mod magammal szoktam
nézni. Ha bajuk van ve-
lem, ne büntessenek érte
ártatlanokat. Elhiszem,
hogy olykor egy-két té-
véfilm véletlenül nem
sikerül, de ilyenkor egy-
szerűen megoldható, ha
velem van elszámolni
valójuk: hívjanak be és
a házivetítőben vetítsék
le egyedül nekem. Meg-
ígérem, hogy egy sort
sem írok róla.

Egyébként a Trónörö-
kös nem is volt olyan
rossz. Volt azon a héten
rosszabb műsor is a té-
vében.

CSÁSZÁR ISTVÁN

Legyek a Horváth kertben...

Nekem kétszer sem kellett mondani — nemhogy
ötször elénekelni: „Legyen a Horváth kertben Bu-
dán.” Kora ifjúságom tizenhat évéből legalább tí-
zet a Horváth kertben töltöttem. S amint „kiszólt
a szinkörből a zene” — én nyomban beszóltam a
kedves jegyszédőnőnek, hogy itt vagyok. S máris
belülről hallgattam a zenét. (A jegyszédő nő nap-
pal házmesterné volt a házban, melyben laktunk.)
Talán ez a kapcsolat bosszulja most meg magát,
s ezért fedezi fel egyik-másik bírálóm művészeti
kritikáimban a maradiságot. Hiába, az ilyen fél-
recsúszott életem már nemigen lehet segíteni. Bár
most, hogy megnéztem a képernyőn a Honthy mű-
sort, rájöttem, hogy én — a legfogékonyabb élet-
korban — nem izlésem rongálása céljából jártam
megszállottként a fából épült Budai Szinkörbe, ha-
nem azért, mert megsejtettem benne a színházat.
Az enyv- és masztikszszagút, a kerti fák közül
befúvó szélben meglebbenő vászon-kastélyokban a
valóságot. Vásári hatásvadászata valószínűleg ép-
pen olyan hatással volt rám, mint megható magas-
ratörése a művészetek csúcsai felé. Bizony, volt
ebben valami shakespeare-i is — krisztinavárosi
viszonylatban — amikor Csorost trancólt, Darvas
Lili énekelt és Honthy drámozott...

Mit tagadjam: kikapcsolódni mentem el most
Honthyhoz, a fotelba, a képernyő elé. De azt is
mondhatnám: bekapcsolódni. Tudniillik, akik
olyan prófétái indulattal vallják, hogy a színházban
nem kikapcsolódni kell, hanem bekapcsolódni —
nem gondolnak rá, hogy ez csak szójáték. (Kér-
dezzék meg Grétsy Lászlót.) A színházba semmi-
képpen sem azért megyünk el este, hogy ugyan-
az történjék velünk, ami egész nap, egész héten,
egész életünkben történt, hanem valami — má-
sért. Ezt a Mást azután nevezhetjük kikapcsoló-
dásnak, bekapcsolódásnak, ahogy jólesik. Egy bi-
zonyos: ha valamibe teljes szívvel be akarok kap-
csolódni: valami egyébből ki kell kapcsolódnom.
Hacsak nem unatkozni járok a színházba. En példá-
ul most azért mentem el Honthyhoz (akit legked-
vesebb művészeim, Ráday Imre és Kellér Dezső
ostromoltak kérdéseikkel), hogy bekapcsolódjam
egy kétezer éves (ennyi idő az operett) színházi
világba, az ős-komédiázásba — és kikapcsolód-
jam egy háromszázötven éves színházi vitából, mely-
ben szintén ősrégi kérdéseket vitatnak ingerül-
ten. Ahhoz képest, hogy az operett kétezer éves:
a nyolcvan éves Honthy ifjú leányzó, de azokhoz
a vitatémákhoz képest (melyek a nézők tudatá-
ban lassanként csatamezővé változtatják a szin-
ház világát) Honthy úde kis bakfis. Igen, azért
mentem el ehhez a kölyökhöz, hogy néhány órá-
ra visszanyerjem hitemet a színházban. Ha nem
is éppen a Horváth-kertiben.

HAMOS GYÖRGY